

PROGRAMA ANALITICĂ / FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

Instituția de învățământ superior	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Facultatea	Facultatea de Științe ale Educației
Departamentul	Departamentul de Științe ale Educației
Domeniul de studii	Științe ale educației
Ciclul de studii	Masterat
Programul de studii/calificarea	Consiliere Școlară și Educație Emoțională

2. Date despre disciplină

Denumirea disciplinei	PSIHOLOGIA ELEVILOR CU DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI TULBURĂRI DE COMPORTAMENT				
Titularul activităților de curs	Conf. dr. Maria Doina SCHIPOR				
Titularul activităților de seminar	Conf. dr. Maria Doina SCHIPOR				
Anul de studiu	II	Semestrul	3	Tipul de evaluare	E
Regimul disciplinei	Categorია formativă a disciplinei DSI – Discipline de sinteză; DAP – Discipline de aprofundare				DAP
	Categorია de opționalitate a disciplinei: DO - obligatorie (impusă), DA - opțională (la alegere), DL - facultativă (liber aleasă)				DO

3. Timpul total estimat (ore alocate activităților didactice)

I a) Număr de ore pe săptămână	2	Curs	2	Seminar	1	Laborator	-	Proiect	-
I b) Totalul de ore pe semestru din planul de învățământ	42	Curs	28	Seminar	14	Laborator	-	Proiect	-

II Distribuția fondului de timp pe semestru:	ore
II a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe	31
II b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren	31
II c) Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri	31
II d) Tutoriat	6
III Examinări	3
IV Alte activități:	6

Total ore studiu individual II (a+b+c+d)	99
Total ore pe semestru (I+II+III+IV)	150
Numărul de credite	6

4. Precondiții

Curriculum	Dezvoltarea cognitivă și socio-emoțională a copilului și adolescentului
Competențe	C1. Proiectarea programelor/ activităților de consiliere și educație emoțională prin valorificarea optimă a resurselor umane și curriculare; C3. Evaluarea programelor/activităților de consiliere și educație emoțională prin raportare la exigențele consilierii școlare și educației emoționale; C4. Gestionarea relațiilor de comunicare în cadrul grupurilor școlare/extrașcolare prin utilizarea adecvată a strategiilor de consiliere; C5. Dezvoltarea personală și a carierei elevilor prin intermediul strategiilor de consiliere și educație emoțională.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

Desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • videoproiector, fișe de lucru, PC, videoproiector, grila de observație a comportamentului elevilor, fișa psihopedagogică, suporturi electronice pentru unitatea de curs, prezentări PPT, materiale pentru aplicații, flip-chart, foi A1 și A3, manuale
Desfășurare aplicații	Seminar <ul style="list-style-type: none"> • videoproiector, fișe de lucru, PC, videoproiector, grila de observație a comportamentului elevilor, fișa psihopedagogică, suporturi electronice pentru

		unitatea de curs, prezentări PPT, materiale pentru aplicații, flip-chart, foi A1 și A3, manuale
	Laborator	-
	Proiect	-

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. Proiectarea programelor/ activităților de consiliere și educație emoțională prin valorificarea optimă a resurselor umane și curriculare; C2. Implementarea /realizarea programelor/activităților de consiliere și educație emoțională utilizând metodologii specifice consilierii și educației emoționale; C3. Evaluarea programelor/activităților de consiliere și educație emoțională prin raportare la exigențele consilierii școlare și educației emoționale; C4. Gestionarea relațiilor de comunicare în cadrul grupurilor școlare/extrașcolare prin utilizarea adecvată a strategiilor de consiliere; C5. Dezvoltarea personală și a carierei elevilor prin intermediul strategiilor de consiliere și educație emoțională.
Competențe transversale	CT1. Aplicarea valorilor, principiilor și a normelor de deontologie profesională solicitate de exigențele etice ale consilierii copiilor și adulților.

7. Obiectivele disciplinei

Obiectivul general al disciplinei	Dezvoltarea unei baze informaționale privind principalele categorii de dificultăți de învățare și tulburări de comportament și specificul educației pentru copiii care manifestă acest tip de inadaptare școlară.
Obiective specifice	<ul style="list-style-type: none"> • O1.1 Integrarea unui context teoretic coerent și flexibil specific abordării activităților instructiv educative din perspectiva psihologiei elevilor cu dificultăți de învățare și tulburări de comportament; • O2.1 Interpretarea situațiilor educative din perspectiva sistemului conceptual specific psihologiei elevilor cu dificultăți de învățare și tulburări de comportament; • O3.1 Aplicarea principiilor, funcțiilor și scopurilor evaluării, precum și a metodelor și instrumentelor de evaluare potrivite cu specificul psihologiei elevilor cu dificultăți de învățare și tulburări de comportament; • O4.1 Aplicarea unor strategii specifice de consiliere și educație emoțională la nivelul grupului de elevi cu dificultăți de învățare și tulburări de comportament în vederea intervenției psihopedagogice ameliorative și formative; • O5.1 Formularea unor demersuri aplicative de consiliere și educație emoțională pentru rezolvarea unor probleme specifice elevilor cu dificultăți de învățare și tulburări de comportament; • OT1. Elaborarea unor proiecte, realizarea și evaluarea axiologică a activităților de consiliere școlară și educație emoțională destinate elevilor cu dificultăți de învățare și tulburări de comportament.

8. Conținuturi

Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Introducere în problematica dificultăților de învățare	4 ore	expunere, prelegerea intensificată, explicația	
- Istoric al abordării dificultăților de învățare		problematizarea,	
- Delimitări conceptuale			
- Teorii și modele ale dificultăților de învățare			
- Etiologia și tipologia dificultăților de învățare			
2. Identificarea și prevenirea dificultăților de învățare	4 ore	conversația	
- Semne premergătoare ale dificultăților de învățare la vârsta preșcolară;		expunerea dialogată	
- Recunoașterea dificultăților de învățare la vârsta școlară.		prelegerea intensificată	
3. Dificultățile de învățare în raport cu viața școlară	4 ore	conversația,	
- Dificultăți de învățare aferente pronunției (dislalia, disfonia)		descoperirea dirijată,	
- Dificultăți de învățare aferente însușirii citit - scrisului - Dislexia și disgrafia		studiul de caz	
- Dificultăți de învățare a matematicii - Discalculia			
4. Abordarea educațională incluzivă și integrată	4 ore	expunere dialogată,	
- Delimitări conceptuale		descoperirea dirijată,	
- Modele și forme ale realizării educației integrate și incluzive		demonstrația	
- Modalități integrate și incluzive de intervenție în educația elevilor cu dificultăți de învățare			

<ul style="list-style-type: none"> - Proiectarea activităților de integrare și incluziune școlară pentru diferite categorii de copii cu dificultăți de învățare. 			
<p>5. Tulburări de comportament</p> <ul style="list-style-type: none"> - Definirea tulburărilor de comportament și a comportamentului problematic la școală; - Tipuri de abateri comportamentale și cauzele lor; - Efectele vârstei și genului elevului asupra tipului de comportament problematic. 	4 ore	prelegerea intensificată, conversația, studiul de caz	
<p>6. Strategii de prevenție a comportamentelor problematice în clasa de elevi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asigurarea unui mediu pozitiv de învățare – atitudinile promovate; - Rutinele și regulile clasei – strategii de gestionare; 	4 ore	expunere, conversația, descoperirea dirijată,	
<p>7. Strategii de modificare a comportamentelor problematice ale elevilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Condiționarea instrumentală și dezvoltarea alternativelor la pedeapsă; - Disciplinarea pozitivă; Obiective ale disciplinării pozitive; Metode de disciplinare pozitivă; 	4 ore	expunere dialogată problematizarea, demonstrația, studiul de caz,	

Bibliografie curs

- [1] Barkley, R. A., Kállay, É., & Porumb, M. (2009). Copilul dificil: manualul terapeutului pentru evaluare și pentru trainingul părinților. ASCR [Asociația de Științe Cognitive din România].
- [2] Bartok, E., Gagy, E., Crososchi, C., Cseh, A., Deak, G.E., Fulop, G., (2010), *Eu citesc mai bine! Îndrumător pentru tratarea tulburărilor lexico-grafice*, Ediția a II-a, Târgu-Mureș.
- [3] Benga, O., Băban, A., Opre A., (2015). Strategii de prevenție a problemelor de comportament, Editura ASCR, Cluj Napoca.
- [4] Botiș, A., Axente, A., (2009), *Disciplinarea pozitivă Cum să disciplinezi fără să rănești*, Editura ASCR, Cluj Napoca.
- [5] Cain K., (2012), *Abilitatea de a citi Dezvoltare și dificultăți*, Editura ASCR, Cluj-Napoca.
- [6] David, C., Roșcan, A., (2017), *Repere diagnostice bazate pe dovezi științifice în tulburările de învățare*, Ed. Argonaut & Limes, Cluj-Napoca.
- [7] Ezechil, L.,(2002), *Comunicarea educațională în context școlar*, Editura Didactică si Pedagogică, București.
- [8] Gherguț, A., (2003), *Managementul serviciilor de asistență psihopedagogică și socială. Ghid practic*. Iași, Polirom.
- [9] Gherguț, A., (2001), *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată.*, Iași, Polirom.
- [10] Gherguț, A., (2019), *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Polirom, Iași.
- [11] Iucu, R., (2006), *Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională*, Polirom, Iași.
- [12] JIGĂU, M.(coord.), *Prevenirea și combaterea violenței în școală. Ghid practic pentru directori și cadre didactice*, Editura Alpha MDN, Buzău, 2006
- [13] Mititiuc, I., (1996), *Probleme psihopedagogice la copilul cu tulburări de limbaj*. Iași, Editura Ankarom.
- [14] Mușu, I., Taflan, A. (1997), *Terapia educațională integrată.*, București, Editura ProHumanitate.
- [15] Neamțu, C., și Gherguț, A. (2000), *Psihopedagogie specială. Ghid pentru învățământul deschis la distanță*. Iași, Polirom.
- [16] NEAMȚU, CRISTINA, *Devianța școlară. Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor*, Polirom, Iași, 2003
- [17] Neculau, A., (2007), *Dinamica grupului și a echipei*, Editura Polirom, Iași.
- [18] O.M. S (1998). ICD-10: Clasificarea tulburărilor mentale și de comportament. Simptomatologie și diagnostic clinic. București: Editura All.
- [19] Opre, A., Benga, O., Adriana Băban, A., (2015). Managementul comportamentelor și optimizarea motivației pentru învățare, Editura ASCR, Cluj Napoca.
- [20] Popovici, D., (1999), *Elemente de psihopedagogia integrării*, București, Editura ProHumanitate.
- [21] Roșan, A. (2015), *Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție*, Iași, Editura Polirom.
- [22] Roșan, A. și David, C. (2019), *Intervenții psihopedagogice în tulburările specifice de învățare. Învățăm fonologic - program structurat de antrenament al conștiinței fonologice bazat pe dovezi științifice*, Iași, Editura Polirom.
- [23] Schipor, D., (2012), *Dificultăți de învățare. O provocare pentru a învăța altfel*, București, EDP.
- [24] ULRICH, C., *Managementul clasei de elevi – învățarea prin cooperare*, Editura Corint, București, 2003
- [25] Ungureanu, D., (1998), *Copiii cu dificultăți de învățare*, București, EDP.
- [26] Ungureanu, D., (2000), *Educația integrată și școala inclusivă*, Timișoara, Editura de Vest.
- [27] Vianin, P., 2011 – *Ajutorul strategic pentru elevii cu dificultăți școlare*, Editura ASCR, Cluj-Napoca.

- [28] Visu-Petra, L., Cheie, L., (2012), *Dezvoltarea memoriei de lucru Exerciții pentru preșcolari și școlari*, Editura ASCR, Cluj-Napoca.
- [29] Vrăjmaș, E., Oprea, V. (2003). *Set de instrumente, probe și teste pentru evaluarea educațională a copiilor cu dizabilități*. MarLink: București. www.els.net/elsonline/html/A0001482.html
- [30] Vrăjmaș, E., Stănică, C., (1997), *Terapia tulburărilor de limbaj. Intervenții logopedice.*, București, EDP.R.A.
- [31] Zlate, M., Zlate, C., (1982), *Cunoașterea și activarea grupurilor sociale*, Editura Politică, București.

Seminar	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Identificarea și prevenirea dificultăților de învățare - Dificultăți de învățare aferente pronunției cu potențial ameliorativ la nivel educațional: dislalia simplă și polimorfă. Diagnosticare și încadrare tipologică - Modalități de intervenție educativă în cazul sigmatismelor; - Modalități de intervenție în cazul rotacismului; - Modalități de intervenție educativă în cazul dislaliilor polimorfe; - Posibilități de intervenție educativă asistată de calculator în cazul dislaliilor.	2 ore	explicația, problematizarea, conversația descoperirea dirijată	
2. Dificultăți de învățare aferente însușirii citit - scrisului - Dislexia și disgrafia. Modele de intervenție – terapia Davis, terapia Meixner, terapia Sindelar - Proiectarea activităților de integrare școlară pentru copiii cu dificultăți de învățare a scris-cititului	2 ore	descoperirea dirijată, conversația, studiul de caz explicația,	
3. Dificultăți de învățare aferente însușirii matematicii - Discalculia - Proiectarea activităților de integrare școlară pentru copiii cu discalculie	2 ore	descoperirea dirijată studiul de caz	
4. Operaționalizarea comportamentelor problematice; - Efecte ale utilizării etichetelor asupra comportamentului elevului; - Etape ale operaționalizării; - Efectul reacției disciplinare a profesorului asupra comportamentul problematic al elevului; - Aplicații.	2 ore	explicația, conversația, descoperirea dirijată exercițiul	
5. Analiza funcțională a comportamentelor problematice ale elevilor - Metode de realizare a analizei funcționale. Modelul ABC; - Instrumente pentru realizarea analizei funcționale;	2 ore	exercițiul conversația studiul de caz	
6. Strategii de prevenție a comportamentelor problematice în clasa de elevi - Asigurarea unui mediu pozitiv de învățare – atitudinile promovate; - Rutinele și regulile clasei – strategii de gestionare;	2 ore	explicația, conversația, exercițiul	
7. Strategii de modificare a comportamentelor problematice ale elevilor - Condiționarea instrumentală și dezvoltarea alternativelor la pedeapsă; - Disciplinarea pozitivă; Obiective ale disciplinării pozitive; - Metode de disciplinare pozitivă; - Studii de caz.	2 ore	problematizarea, conversația studiul de caz	

Bibliografie seminar

- [1] Barkley, R. A., Kállay, É., & Porumb, M. (2009). *Copilul dificil: manualul terapeutului pentru evaluare și pentru trainingul părinților*. ASCR [Asociația de Științe Cognitive din România].
- [2] Bartok, E., Gagy, E., Crososchi, C., Cseh, A., Deak, G.E., Fulop, G., (2010), *Eu citesc mai bine! Îndrumător pentru tratarea tulburărilor lexico-grafice*, Ediția a II-a, Târgu-Mureș.
- [3] Benga, O., Băban, A., Opre A., (2015). *Strategii de prevenție a problemelor de comportament*, Editura ASCR, Cluj Napoca.
- [4] Botiș, A., Axente, A., (2009), *Disciplinarea pozitivă Cum să disciplinezi fără să rănești*, Editura ASCR, Cluj Napoca.
- [5] Crososchi, C., (2012), *Căsuța cu litere și jucării. Material adaptat pentru limba română după metoda Meixner*, Târgu Mureș.
- [6] David, C., Roșcan, A., (2017), *Repere diagnostice bazate pe dovezi științifice în tulburările de învățare*, Ed.

Argonaut & Limes, Cluj-Napoca.

[7] Gherle, Ș.A., 2008 - *Și eu vreau să vorbesc corect*, Editura Imprimeria Ardealul, Cluj-Napoca.

[8] Gherle, Ș.A., 2010 - *Hai să-l spunem pe RAM*, Soft educațional logopedic.

[9] Hărdălău, L., Drugaș, I., 2011 - *Logopedie prin jocuri și exerciții*, Editura Primus, Oradea.

[10] Hodicska, T., Kriston Asbothne, V., (2013), *Ghid metodologic pentru utilizarea abecedarului „Căsuța cu litere și jucării”*, Târgu Mureș.

[11] JIGĂU, M.(coord.), *Prevenirea și combaterea violenței în școală. Ghid practic pentru directori și cadre didactice*, Editura Alpha MDN, Buzău, 2006

[12] Mititiuc, I., (1996), *Probleme psihopedagogice la copilul cu tulburări de limbaj*. Iași, Editura Ankarom.

[13] NEAMȚU, CRISTINA, *Devianța școlară. Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor*, Polirom, Iași, 2003

[14] O.M. S (1998). ICD-10: Clasificarea tulburărilor mentale și de comportament. Simptomatologie și diagnostic clinic. București: Editura All.

[15] Opre, A., Benga, O., Adriana Băban, A., (2015). *Managementul comportamentelor și optimizarea motivației pentru învățare*, Editura ASCR, Cluj Napoca.

[16] Roșan, A. (2015), *Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție*, Iași, Editura Polirom.

[17] Roșan, A. și David, C. (2019), *Intervenții psihopedagogice în tulburările specifice de învățare. Învățăm fonologic - program structurat de antrenament al conștiinței fonologice bazat pe dovezi științifice*, Iași, Editura Polirom.

[18] Schipor, D., (2012), *Dificultăți de învățare. O provocare pentru a învăța altfel*, București, EDP.

[19] Semrud-Clikeman, M. (2005). Neuropsychological aspects for evaluating learning disabilities.

[20] ULRICH, C., *Managementul clasei de elevi – învățarea prin cooperare*, Editura Corint, București, 2003.

[21] Ungureanu, D., (2000), *Educația integrată și școala inclusivă*, Timișoara, Editura de Vest.

[22] Vianin, P., 2011 – *Ajutorul strategic pentru elevii cu dificultăți școlare*, Editura ASCR, Cluj-Napoca.

[23] Visu-Petra, L., Cheie, L., (2012), *Dezvoltarea memoriei de lucru Exerciții pentru preșcolari și școlari*, Editura ASCR, Cluj-Napoca.

[24] Vrășmaș, E., Stănică, C., (1997), *Terapia tulburărilor de limbaj. Intervenții logopedice.*, București, EDP.R.A.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile disciplinei au fost elaborate ca urmare a consultării programelor de studii similare din țară, a așteptărilor și evaluărilor Inspectoratului Școlar Județean Suceava, Asociației Învățătorilor Suceveni.

10. Evaluare

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
Curs	<ul style="list-style-type: none"> Demonstrarea capacității de a identifica principalele caracteristici care alcătuiesc tabloul clinic al fiecărui tip de dificultate sau tulburare de comportament; Identificarea modalităților eficiente de educație și integrare a copiilor cu dificultăți de învățare și tulburări de comportament; Aplicarea de instrumente psihopedagogice de cunoaștere a copilului și prelucrarea datelor obținute în vederea realizării unei cercetări pe bază de studiu de caz în domeniul dificultăților de învățare și tulburărilor de comportament. 	Test docimologic	25%
		Studiul de caz	25%
Seminar	<ul style="list-style-type: none"> Elaborarea de modalități de acțiune pentru optimizarea procesului de recuperare, adaptare și integrare a copiilor cu dificultăți de învățare și tulburări de comportament în activitățile școlare și comunitare; Manifestarea abilității de a colabora cu colegii pentru elaborarea unor proiecte de intervenție personalizată pentru situații de inadaptare școlară 	Portofoliul	25%
		Studiul de caz	25%
Laborator	-	-	-
Proiect	-	-	-
Standard minim de performanță			
Standarde minime pentru nota 5:			
- capacitatea de a opera minimal în sfera teoretică a Psihologiei elevilor cu dificultăți de învățare și tulburări de comportament;			
- capacitatea de a aplica informațiile specifice Psihopedagogiei elevilor cu dificultăți de învățare și tulburări de			

comportament în contexte didactice concrete; - demonstrarea abilităților de a utiliza metodele de cunoaștere psihologică a elevilor în vederea identificării elevilor cu dificultăți de învățare și tulburări de comportament. Standarde minime pentru nota 10: - capacitatea de a nuanța subtil sistemul terminologic al Psihologiei elevilor cu dificultăți de învățare și tulburări de comportament în vederea surprinderii contextelor sociale și școlare diverse; - demonstrarea capacității de a utiliza tehnicile specifice contextelor învățării în situații școlare problematice; - abilitatea de a relaționa diferențiat (prin raportare la particularități de vârstă, motivaționale, intelectuale, de personalitate) cu potențialii elevi cu dificultăți de învățare și tulburări de comportament în vederea intervenției eficiente pentru recuperarea și integrarea acestora.		
Data completării	Semnătura titularului de curs conf. univ. dr. Maria Doina SCHIPOR	Semnătura titularului de aplicație conf. univ. dr. Maria Doina SCHIPOR
		
Data avizării în departament	Semnătura directorului de departament	
1.10.2020	conf. univ. dr. Otilia CLIPA	
		
Data aprobării în Consiliul academic	Semnătura decanului	
01/10/2020	conf. univ. dr. Aurora Adina COLOMEISCHI	
	